

Oponentský posudek rigorózní práce Mgr. Slavomíra Rudenka
„Postavenie Svalbardu v historických a súčasných medzinárodnoprávných
súvislostiach“

Předkládaná práce se zabývá poněkud vzdálenými oblastmi v kontextu mezinárodněprávní reglementace právního režimu území a přiléhajících oblastí patřících pod „jurisdikci“ Norska. Práce je členěna do šesti kapitol. První kapitola se zabývá historickými souvislostmi spojenými s tímto arktickým souostrovím, druhá kapitola popisuje mezinárodněprávní aspekty smlouvy o Svalbardu a posuzuje je z pohledu mezinárodního smluvního práva, zejména zohledňuje měnící se interpretaci těchto smluv v souvislosti s měnící se mezinárodní situací, třetí kapitola se zabývá otázkami zákazu diskriminace v ustanoveních smlouvy o Svalbardu, zejména pokud jde o právo na vstup na souostroví, právo rybolovu a lovu, ochranu životního prostředí, těžbu nerostných surovin atd., čtvrtá kapitola v krátkosti zmiňuje povinnost využívat souostroví pouze pro mírové účely a posuzuje tuto otázku z pohledu norského členství v NATO, pátá kapitola pojednává o statusu přilehlých námořních oblastí v kontextu mezinárodněprávního režimu souostroví a poslední, šestá kapitola je věnována vybraným aktuálním otázkám postavení Svalbardu.

Předkladatel práce se zejména zabývá posouzením aktuálnosti téměř devadesát let staré mezinárodní smlouvy a její aplikovatelnosti v současné době. Klíčovým problémem je zejména otázka, zda není smlouva překonaná z hlediska nových zásad a priorit mezinárodního společenství a zda ji stále ještě lze efektivně používat jako nástroj, jehož hlavním cílem je stanovit vyvážený režim mezi ekonomickými zájmy na jedné straně a ochranou životního prostředí na straně druhé, zda lze smlouvu aplikovat jako nástroj, který v rozumné míře řeší geopolitické a vojenské otázky a zda je tato smlouva stále aktuální v celé řadě dalších souvisejících otázek.

Je zřejmé, že právě statut Špicberk je zajímavým pokusem o zabezpečení efektivní správy nad oblastí, která je považována za mezinárodní, otázkou však zůstává, co je hlavním důvodem toho, že se právě tento mezinárodněprávní experiment jeví jako relativně úspěšný. Spočívá úspěch v poloze souostroví, v povaze správce nebo existují ještě další faktory. Patrně jde o

celou kombinaci pozitivních faktorů a lze doufat, že mezinárodní společenství zajistí efektivní kontrolu i do budoucna, kdy se budou střetávat poměrně silné ekonomické zájmy, vyvolané zejména snahou o těžbu nerostných surovin se zájmy na ochranu a zachování unikátní arktické přírody.

Práce je velmi dobře zpracována a po formální i obsahové stránce splňuje všechny požadavky. Autor osvědčuje schopnost pracovat s primárními i sekundárními prameny a zřejmé, že se se zpracovávaným tématem velmi dobře seznámil. Drobnou připomínku lze mít k závěru, je jen škoda, že se v něm autor nepokusil o zobecnění poznatků ve smyslu jejich uplatnění pro další mezinárodněprávní oblasti a otázky.

Práci doporučuji k ústní obhajobě a pro ústní obhajobu bych rád položil otázku týkající se interpretace mezinárodních smluv. Porovnejte výhody a nevýhody extenzivní a restriktivní interpretace a zasad'te tyto způsoby interpretace do souvislosti s pohledem na obecně známé důvody závaznosti mezinárodního práva.

Vladimír Balaš

V Praze dne

25. 8. 2007